

Διεθνής Οικονομία και Πολιτική το 2012

- **Του Νίκου Παυλίδη: Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε στις 8 Ιανουαρίου 2012, στην εφημερίδα «Οικονομικός Φιλελεύθερος», σελ. 11.**

Η χρονιά που μας πέρασε, ήταν από τις πιο δύσκολες μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο για τις οικονομίες σε πολλές φιλελεύθερες δημοκρατίες. Στην Ε.Ε., οδήγησε σε μη εκλεγμένες κυβερνήσεις τεχνοκρατών στις γενέτειρες της δημοκρατίας (Ελλάδα και Ιταλία), σε κρίση που πλησίασε τη διάσπαση της ευρωζώνης (μιας κρίσης που για πολλούς αναλυτές ήταν τόσο πολιτική όσο και οικονομική), στις ΗΠΑ σε αδικαιολόγητη αβελτηρία και ατέρμονες συζητήσεις στο Κογκρέσο για την αύξηση της οροφής του Αμερικανικού χρέους με τη δημοτικότητα του Κογκρέσου στο χαμηλότερο της επίπεδο εδώ και δεκαετίες, όπως επίσης και σε ιδιαίτερα δυσβάστακτα επίπεδα ανεργίας (9-10%). Την ίδια περίοδο, φαίνεται ότι χώρες που δε διακρίνονται ιδιαίτερα για τους δημοκρατικούς τους θεσμούς, συνέχισαν να σημειώνουν αλματώδη οικονομική ανάπτυξη και να εκθρονίζουν παραδοσιακές δημοκρατίες από τις ψηλότερες θέσεις στους οικονομικούς δείκτες: Το 2011 η Κίνα ξεπέρασε την Ιαπωνία ως η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, και τα Κινεζικά χρηματιστήρια τα Αμερικανικά από την πρώτη θέση στην άντληση κεφαλαίων μέσω δημόσιας προσφοράς τίτλων (IPOs). Αυτή η αλματώδης ανάπτυξη αναμένεται να συνεχίσει το 2012 (ο ρυθμός ανάπτυξης της Κίνας αναμένεται να φτάσει το 8.2% επί του Α.Ε.Π., της Ρωσίας το 3.7% και της Τουρκίας το 3.5%, σε σύγκριση με -0.3% στην Ευρωζώνη και 1.3% στις ΗΠΑ). Το 2011 επίσης, πολλές παραδοσιακές δημοκρατίες της νότιας Ε.Ε. (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) έστρεψαν την προσοχή τους, και την προσμονή τους, προς ανατολάς, ελπίζοντας σε διάσωση των χειμαζόμενων οικονομιών τους από την Κίνα με αγορά των κρατικών τους ομολόγων· και η Κυπριακή Δημοκρατία βρήκε αποκούμπι στη Ρωσία που έστερξε να δανείσει την Κύπρο (ενώ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ακόμα περιμένει το πράσινο φως από τη Γερμανία για να ενεργοποιήσει τη «μεγάλη μπαζούκα της» (ταμείο στήριξης €1 τρισεκατομ.), η οποία ήδη άρχισε να σκουριάζει από την αχρησία).

Υστερεί η δημοκρατία;

Γεννάται επομένως το ερώτημα κατά πόσον, το 2012, η δημοκρατία ως πολίτευμα βρίσκεται, όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη, σε συγκριτικό μειονέκτημα σε σύγκριση με άλλα λιγότερο δημοκρατικά πολιτεύματα όπου οι κυβερνώντες δεν ανησυχούν για εκλογές και επομένως δεν έχουν ως γνώμονα

των αποφάσεων και ενεργειών τους την επανεκλογή. Στη Ρωσία, το φαινομενικά επιτυχημένο, -οικονομικά-, δίδυμο, Πούτιν – Μεντβέτεβ ανακοίνωσαν τον περασμένο Οκτώβρη, ότι στις επόμενες προεδρικές εκλογές στη Ρωσία τον ερχόμενο Μάρτιο, θα γίνει απλά μια ακόμα εναλλαγή της εξουσίας μεταξύ των δύο, για να ξαναγίνει ο Πούτιν Πρόεδρος και ο Μεντβέτεβ πρωθυπουργός, καθιστώντας τις εκλογές μια τυπική, ή διακοσμητική διαδικασία. Στην Κίνα θεωρείται βέβαιο ότι το 2012, θα διαδεχθεί τον αποχωρούντα Hu Jintao στην ηγεσία του κομμουνιστικού κόμματος και της χώρας ο νεότερος αντιπρόεδρος του κόμματος, Xi Jinping, τουλάχιστον για τα επόμενα 10 χρόνια. Οι αποφάσεις για την αλλαγή της ηγεσίας στην πολυπληθέστερη χώρα του κόσμου, θα παρθούν από μια χούφτα αντρών της αποχωρούσας ηγεσίας. Στον αντίποδα, στις φιλελεύθερες δημοκρατίες της Γαλλίας και των ΗΠΑ, η πορεία της οικονομίας θα συνεχίσει να αποτελεί, το 2012, το κατεξοχήν κριτήριο επανεκλογής στις προεδρικές εκλογές που θα λάβουν χώρα στη μεν πρώτη τον Απρίλιο και στη δεύτερη το Νοέμβριο.

Ανάπτυξη δε σημαίνει πάντα ευημερία

Σίγουρα, η δημοκρατία δεν αποτελεί εγγύηση για ικανή διαχείριση των οικονομικών μιας χώρας ή και αποτελεσματικής διακυβέρνησης. Από την άλλη όμως, ούτε και η οικονομική ανάπτυξη στις λιγότερο δημοκρατικές χώρες, ισοδυναμεί πάντοτε με ευημερία της πλειοψηφίας. Η Ρωσία, επωφελείται εδώ και 12 περίπου χρόνια από τις ψηλές τιμές ενέργειας (πετρέλαιο και φυσικό αέριο) και ορυκτού πλούτου, από τις οποίες η οικονομία της είναι σχεδόν απόλυτα εξαρτημένη. Σύμφωνα με δημοσκοπήσεις, ένας στους τέσσερις Ρώσους θα μετανάστευαν στη δύση αν είχαν την ευκαιρία, και αυτοί που έχουν την ευκαιρία, δηλαδή τα καλύτερα μυαλά στη χώρα, μεταναστεύουν ομαδόν προς δυτικές χώρες ή δημιουργούν επιχειρήσεις σε χώρες όπου η διαφθορά και η γραφειοκρατία δεν αποτελούν τον κανόνα αλλά την εξαίρεση. Στην Κίνα, μπορεί να βρίσκεται τώρα η μεγαλύτερη μεσαία τάξη στον κόσμο (περίπου 300 εκατομ.), αλλά τετραπλάσιος αριθμός πολιτών της υποφέρει από έλλειψη βασικών αγαθών στην υγεία και παιδεία, θέτοντας τη χώρα στην 101^η θέση στην κατάταξη χωρών σε σχέση με το Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index) των Ηνωμένων Εθνών (Ο δείκτης συνδυάζει τρεις παραμέτρους, την αναμενόμενη διάρκεια ζωής, γνώση και παιδεία, και βιοτικό επίπεδο).

Το παράδειγμα προς μίμηση

Στις τρεις πρώτες θέσεις του δείκτη, βρίσκονται η Νορβηγία, Αυστραλία και Ολλανδία, χώρες βαθιά δημοκρατικές, όπου όμως το δημοκρατικό πολίτευμα συνδυάζεται με υπερκομματική και διαχρονική προσήλωση σε κοινούς

στόχους παραγωγικότητας, αξιοκρατίας, διαφάνειας και οικονομίας της γνώσης. Η Νορβηγία και η Αυστραλία, δεν επαναπαύτηκαν στα πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου και ορυκτού πλούτου που τις προίκισε η φύση, αλλά ανέπτυξαν διεθνή πρότυπα τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για την εκμετάλλευσή τους (για παράδειγμα, οι σειсмоγραφικές έρευνες για φυσικό αέριο στην Κυπριακή ΑΟΖ έγιναν από Νορβηγούς). Η Ολλανδία, αποτελεί πρότυπο παροχής υπηρεσιών, καινοτομίας και οικονομίας της γνώσης με διεθνείς εταιρείες κολοσσούς σε ευρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων, (όπως Royal Dutch Shell, ABN Amro, ING Group, Fortis, KLM, IKEA, Philips, TNT (είναι μακρά η λίστα)). Και οι τρεις χώρες έχουν πολύ συχνά εκλογές (η Αυστραλία έχει γενικές εκλογές κάθε 3 χρόνια), αλλά αυτό δεν επηρεάζει ούτε την πολιτική, ούτε την οικονομική τους σταθερότητα και ανάπτυξη. Αυτές οι χώρες επομένως παρέχουν το ζηλευτό παράδειγμα που θα έπρεπε και εμείς να εφαρμόσουμε, της συμβιωτικής και αμφίδρομης σχέσης αλληλοϋποστήριξης, μεταξύ της άριστης λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών από τη μια πλευρά και της σταθερής οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας των πολιτών τους από την άλλη.

